

CENTAR ZA
MENADŽMENT
NABAVKI

ZELENE JAVNE NABAVKE

Zakonodavni okvir i praksa

Your Name:

Prof. dr Marko Špiler

**ECO FORUM
HERCEG NOVI**

Zelene nabavke

Uvodna razmatranja

Proces u kojem javna tela nastoje da nabave dobra, usluge i radove sa smanjenim uticajem na životnu sredinu tokom njihovog životnog ciklusa u odnosu na dobra, usluge i radove iste primarne funkcije koja bi inače bila nabavljena

Važan alat za postizanje ciljeva ekološke politike.

Cilj nabavka proizvoda/usluga koji su ekološki prihvatljivije.

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Nekad i sad

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Zagađenje vazduha I zelene nabavke

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Značaj i obim zelenih nabavki

- Javni sektor je najveći potrošač u privredi.
- Rashodi države za radove, dobra i usluge predstavljaju u Evropskoj uniji oko 20% BDP-a EU, što čini oko 1,8 triliona evra godišnje.
- U Srbiji se svake godine potroši oko 3 milijarde evra na javne nabavke, što predstavlja oko 19% BDP-a države.

Značaj i korist od zelenih nabavki

Političke koristi

- to je efikasan način da se pokaže predanost organa javne vlasti prema zaštiti životne sredine i održivoj
- potrošnji i proizvodnji

Ekološke koristi

- omogućava organima javne vlasti da postignu ciljeve zaštite životne sredine
- predstavlja primer privatnim potrošačima
- podiže svest o ekološkim pitanjima u društvu

Značaj i korist od zelenih nabavki

Socijalne/zdravstvene koristi

- može poboljšati kvalitet života i direktno i indirektno
- pomaže u uspostavljanju visokih standarda za ekološki učinak za proizvode i usluge

Ekonomске koristi

- pruža podsticaje industriji da uvodi inovacije
- promoviše zelene proizvode i ekološke tehnologije
- štedi novac kada se uzme u obzir trošak životnog ciklusa proizvoda

EU pravila i zelene nabavke

- Pravni okvir za javne nabavke u Evropskoj uniji definisan je odredbama **Ugovora o funkcionisanju Evropske unije i direktivama EU o javnim nabavkama**, kako ih tumači Sud pravde Evropske unije.
- Iz međunarodne perspektive, EU je vezana uslovima Sporazuma o vladinim nabavkama Svetske trgovinske organizacije (STO) i bilateralnim trgovinskim sporazumima.
- Sektorsko zakonodavstvo uvodi obaveze za nabavku određenih dobara i usluga, na primer postavljanjem minimalnih standarda energetske efikasnosti koji se moraju primeniti, a posebno *(na narednom slajdu)*:

EU pravila i zelene nabavke

- kancelarijska IT oprema: IT proizvodi koje kupuju organi centralne vlasti moraju da ispunjavaju minimalne zahteve energetske efikasnosti propisane **EU Energy Star**
- vozila za drumski transport: svi naručioc moraju da uzmu u obzir operativno **korišćenje energije i uticaje vozila na životnu sredinu kao deo procesa nabavke**. U Direktivi o čistim vozilima predviđena je zajednička metodologija za izračunavanje operativnih troškova tokom životnog veka
- zgrade: minimalni standardi energetske karakteristika primenjuju se na javne zgrade, one su postavljene na nacionalnom nivou na osnovu zajedničke EU metodologije. Od 1. januara 2019. godine, sve nove zgrade koje su u vlasništvu javnih vlasti moraju biti „zgrade gotovo nulte energije“.

Direktiva o energetskej efikasnosti¹¹ takođe postavlja obavezne zahteve u pogledu obnove javnih zgrada i kupovine ili novih ugovora o najmu koji zadovoljavaju minimalne standarde energetske efikasnosti.

Potencijal zelenih javnih nabavki

Prirodni resursi i
trend korišćenja

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Pravilnik o minim. kriterijumima u pogledu energetske efikasnosti u postupku javne nabavke dobara

- kancelarijske informatičke opreme,
- frižidera i frižidera sa odeljkom za zamrzavanje hrane,
- uređaja za klimatizaciju i
- unutrašnjeg i spoljnog osvetljenja.

Službeni glasnik Republike Srbije“, br. 111/2015.

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Primeri zelenih nabavki

- Energetika (energenti)
- Vozila
- Efikasni računari i oprema
- Kancelarijski nameštaj od održivog drveta
- Nisko-energetske zgrade
- Reciklirani papir
- Usluge čišćenja korišćenjem ekološki prihvatljivih proizvoda

Ne samo Zakon o javnim nabavkama

- Zakon o zaštiti životne sredine

<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2004/135/8/reg>

- Zakon o energetici

<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2014/145/1/reg>

- Zakon o efikasnom korišćenju energije.

<https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2021/40/4/reg>

Postupci javne nabavke

- **Otvoreni postupak** dominantan
- **Restriktivni postupak** shodno direktivi
- **Konkurentni postupak sa pregovaranjem i konkurentni dijalog** za prilagođavanja postojećih rešenja, projektovanje ili inovaciju, ili u nekim drugim okolnostima i fleksibilnost
- **Partnerstvo za inovacije** omogućava istraživanje i razvoj, pilotiranje, proizvodnju i naknadnu kupovinu novog proizvoda, usluge ili radova, uspostavljanjem strukturiranog partnerstva

Predmet javne nabavke

- Rezultirati detaljnim opisom dobara, usluge ili radova pomoću tehničkih specifikacija
- Zakonodavstvo o javnim nabavkama se manje bavi pitanjem šta naručioci kupuju, nego načinom na koji kupuju
- DRI i svrsishodnost
- Procena potreba i utvrđivanje glavnih uticaja na životnu sredinu

Nabavka dobara

- Uticaj materijala na životnu sredinu (npr. sirovine iz obnovljivih izvora)
- Uticaj proizvodnih procesa koji se koriste
- Potrošnja energije i vode proizvoda tokom upotrebe
- Trajnost/vek trajanja proizvoda
- Mogućnosti za recikliranje/remontovanje proizvoda na kraju njegovog veka trajanja
- Pakovanje i transport proizvoda

Nabavka usluga

- Tehnička ekspertiza i kvalifikacije osoblja za sprovođenje ugovora na ekološki prihvatljiv način
- Proizvodi/materijali koji se koriste za pružanje usluge
- Uspostavljene procedure upravljanja kako bi se smanjio uticaj usluge na životnu sredinu
- Potrošena energija i voda i otpad koji nastaje u pružanju usluge

Nabavka radova

- Pored svih navedenih aspekata, ugovori o nabavci radova mogu imati značajne uticaje na životnu sredinu, npr. u pogledu korišćenja zemljišta ili planiranja saobraćaja
- Za neke projekte potrebno je sprovesti formalnu procenu uticaja na životnu sredinu – a rezultati bi trebalo da utiču na odluku naručioca o javnoj nabavci

Elementi tehničke specifikacije

- Ekološke tehničke specifikacije
- Standardi i drugi tehničko-referentni sistemi
- Specifikacije u vidu karakteristika ili funkcionalnih zahteva
- Određivanje materijala i proizvodnih metoda
- Oznake

Tipovi oznaka – ekološkog znaka

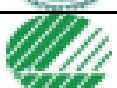

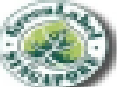

- “Blue Angel” („Der blaue Engel“), prvi i najstariji sertifikat za proizvode i usluge na svetu koja označava brigu za životnu sredinu. Nastao je 1978. godine u Nemačkoj kao instrument pomoću kog se na tržištu mogu izdvojiti proizvodi i usluge sa što manjim negativnim uticajem na životnu sredinu.
- “Nordic Swan Label” Nordijski program za označavanje o zaštiti životne sredine (Danska, Finska, Island, Norveška, Švedska, 1989.). Primena je u nadležnosti „Nordic Ecolabelling Board“. Program danas pokriva šezdeset devet grupa proizvoda. Eko-oznaka je validna tri godine, nakon čega je potrebno revidiranje kriterijuma.
- “EU eco-label” Program za označavanje o zaštiti životne sredine Evropske unije (Council Regulation No. 880/92). U septembru 2000. god. procedura je revidirana.
- “Global Ecolabelling Network” (GEN) je neprofitabilna asocijacija, osnovana 1994. godine sa ciljem poboljšanja i razvoja eko-označavanja proizvoda i usluga širom sveta. Eko-oznaka Evropske Unije je član GEN-a.

Zakon o zaštiti životne sredine

- Članovima 53. i 54. predviđeno utvrđivanje, odnosno dodela i oduzimanje “Ekološkog znaka”. Znak se utvrđuje za proizvode namenjene opštoj potrošnji, procese i usluge, izuzev proizvoda za ishranu, pića i farmaceutskih proizvoda, a dodelu prava na korišćenje znaka donosi Ministarstvo Zaštite Životne Sredine.
- „Pravilnik o bližim uslovima i postupku za dobijanje prava na korišćenje ekološkog znaka, elementima, izgledu i načinu upotrebe ekološkog znaka za proizvode, procese i usluge“.
- Pravilnik je izrađen uz poštovanje kriterijuma za kategorisanje i evaluaciju proizvoda iz programa EU!

Oznaka	Naziv programa	Zemlja	Godina početka programa
	Blue Angel	Nemačka	1977.
	TCO Development	Švedska	1980.
	Environmental Choice program	Kanada	1988.
	BRA MILJOVAL	Švedska	1988.
	White Swan	Skandinavske Zemlje	1989.
	Eco Mark	Japan	1989.
	Green Seal Good Environmental	USA	1989.
	Choice	Australija	1989.
	Environmental Choice	Novi Zeland	1989.
	NF Environnement	Francuska	1991.
	Milieukeur	Holandija	1991.
	Eco Mark	Indija	1991.
	Eco Mark	Južna Koreja	1992.
	Green Mark Program	Tajvan	1992.
	Green Label	Singapur	1992.
	Medio Ambiente	Španija	1993.
	El Distintiu	Katalonija	1993.
	Umweltzeichen	Austrija	1993.
	Priatelj Okoliša	Hrvatska	1993.
	Environmental Friendly Product	Republika Češka	1994.

Oznaka	Naziv programa	Zemlja	Godina početka programa
	Kornyezetbarat Termek	Mađarska	1994.
	Green Label Program	Izrael	1994.
	Green Label Thailand	Tajland	1994.
	Water Lily	Litvanija	1996.
	Ekološki Podesan Proizvod	Slovačka	1998.
	Ekologiczny	Poljska	2000.
	Green Label	Hong Kong	2000.
	Eco Label		
	Environment 2000	Zimbabve	2000.
	Vitality Leaf	Rusija	2001.
	The Program for Development of Ecological Marking in Ukraine	Ukrajina	2002.
	Green Choice Philippines	Filipini	2002.
	Qualidade Ambiental	Brazil	2003.
	Ecolabel Indonezia	Indonezija	2006.
	Eko Oznaka	Federacija BIH	2009.

Zakon o zaštiti životne sredine

- Dokaz kvaliteta proizvoda i da je preduzeće odgovorno po pitanju ZŽS
- Cilj oznake je da ukaže da proizvod ili usluga u manjoj meri negativno utiče na životnu sredinu
- Da bi određeni proizvod dobio eko znak, mora biti proizveden na teritoriji Srbije i da ispunjava sve kriterijume propisane Pravilnikom
- Zahtev za dobijanje eko-znaka se podnosi Ministarstvu zaštite životne sredine.
- Samo dva preduzeća: “Wienerberger” Kanjiža i “Tarkett” Bačka Palanka
- DISKRIMINACIJA U SMISLU ZJN?

Primeri iz konkursnih dokumentacija

- 10% obima tehničke specifikacije mora imati ekološku oznaku (FSC, PEFC ili odgovarajuću) za nabavku papira za kopiranje
- Nabavka monitora i računara zbog globalnog zagrevanja ili deponija
- Klima uređaji sa snagom ispod 12kW
- Pravilnik o energetskej efikasnosti za radove
- Led sijalice i rasveta (paradoks)

Primer - Sud pravde EU o oznakama

- Predmet C-368/1056 se odnosio na dodelu ugovora od strane holandske pokrajine Severne Holandije za nabavku i upravljanje automatskim aparatima za čaj i kafu. Naručilac je u svojoj konkursnoj dokumentaciji naveo određene socijalne i ekološke oznake za nabavku aparata za čaj i kafu. Konkretno, naručilac je odredio kao uslov za učešće korišćenje organskog čaja i kafe po principima poštene trgovine (fair-trade) sa posebnim oznakama (EKO oznaka 57 i oznaka MAX HAVELAAR58). Takođe je naveo da, ako je moguće, ostali sastojci koji se koriste treba da budu u skladu sa ovim oznakama i odredio je bodove u šemi evaluacije da bi se odrazila ta preferencija.
- U kasnijim objašnjenjima naručilac je potvrdio da su ekvivalenti navedenim oznakama takođe prihvatljivi.
- Na osnovu činjenica u predmetu, Sud je utvrdio da je naručilac postavio kriterijum za dodelu, koji se sastojao od zahteva da sastojci koji se isporučuju nose oznake EKO i MAX HAVELAAR. Sud je smatrao da kriterijumi za dodelu mogu, u principu, biti ne samo ekonomski, već i kvalitativni. Kvalitativni kriterijumi za dodelu mogu uključivati karakteristike životne sredine, kao i „kriterijume zasnovane na aspektima socijalne prirode, koji se mogu odnositi na osobe koje koriste ili primaju radove, dobra ili usluge koje su predmet ugovora, ali i druga lica.“
- Sud je potvrdio da kriterijumi za dodelu ugovora moraju biti povezani sa predmetom ugovora, objektivni i da su u skladu sa načelima jednakog tretmana i transparentnosti. Imajući u vidu te principe, Sud pravde je razmotrio karakteristike na kojima se zasnivaju oznake koje se navode u predmetu i zaključio da su to ekološke i socijalne karakteristike i kao takve su dozvoljeni kriterijumi. Oni nisu morali biti sastavni deo proizvoda i odnosili su se na sastojke koji se isporučuju, tako da su činili deo predmeta ugovora.
- Međutim, Sud je zaključio da pozivanje samo na oznake nije bilo zakonito prema Direktivi EU, jer su prekršena načela jednakog tretmana, zabrane diskriminacije i transparentnosti. To je zato što, u skladu sa tim načelima, svi uslovi i detaljna pravila postupka nabavke treba da budu sastavljeni u javnom pozivu ili konkursnoj dokumentaciji na način koji je jasan, precizan i nedvosmislen, tako da, prvo, svi obavešteni ponuđači ostvaruju redovnu zaštitu mogu da shvate njihov tačan značaj i da ih tumače na isti način, a
- drugo, naručilac je u mogućnosti da utvrdi da li su ponuđene ponude zadovoljile kriterijume. Prema mišljenju Suda, ni sami kriterijumi, ni podaci koji pokazuju da su ispunjeni, nisu ispunili ovaj zahtev.

Provera usaglašenosti sa tehničkim specifikacijama

- Naručioci treba da unapred odrede u konkursnoj dokumentaciji vrste dokaza o usaglašenosti koje ponuđači mogu da podnesu.
- To često davanjem indikativne liste.
- *Izveštaj o testiranju ili sertifikat izdat od tela za ocenjivanje usaglašenosti (pod uslovom da naručilac prihvati i sertifikate koje su izdala odgovarajuća tela za ocenjivanje usaglašenosti).*
- *Naručioci moraju da razmotre tehnički dosije proizvođača ili drugo dokazno sredstvo.*

Izbor privrednih subjekata

- Naručioci mogu da isključe privrednog subjekta ako mogu dokazati bilo kojim prikladnim sredstvima da je povredio važeće obaveze u oblasti zaštite životne sredine ne samo prema nacionalnom zakonu,
- **Međunarodnom sa spiska konvencija o zaštiti životne sredine, i to:**
 - *Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača i njenog Montrealskog protokola o supstancijama koje oštećuju ozonski omotač*
 - *Bazelske konvencije o kontroli prekograničnog kretanja opasnih otpada i njihovom odlaganju*
 - *Stokholmske konvencije o dugotrajnim organskim zagađujućim supstancama*
 - *Roterdamske konvencije o postupku davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obaveštenja za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (konvencija PIC)*

Self Cleaning i zelene nabavke

- Preduzeće za odlaganje otpada koje je protivzakonito odlagalo otpad naručilac je dužan isključiti iz postupka javne nabavke za usluge sakupljanja otpada. Međutim, privrednom subjektu takođe mora biti pružena prilika da dokaže da je ispunio uslov “samokorigovanja” i eliminisao osnov za isključenje.
- Privredni subjekti imaju mogućnost da se “samokoriguju” – odnosno da pokažu svoju pouzdanost uprkos postojanju nekog od osnova za isključenje.
- Da bi se to postiglo, privredni subjekt mora dokazati da je:
- *platio ili se obavezao da plati naknadu u pogledu bilo koje štete izazvane krivičnim delom ili neprofesionalnim postupanjem i u potpunosti razjasnio činjenice i okolnosti aktivno sarađujući sa istražnim organima i*
- *preduzeo konkretne tehničke, organizacione i kadrovske mere koje su primerene za sprečavanje*
- *daljih krivičnih dela ili neprofesionalnog postupanja*
- Na naručiocu je da proceni mere preduzete od strane dotičnog privrednog subjekta i da utvrdi da li su one primerene da mu omoguće učešće u postupku, navodeći razloge za prihvatanje ili neprihvatanje mera.

Ekološko-tehnički kapacitet

- Ispunjavanje zahteva zelene nabavke može biti složen zadatak
- Da bi se utvrdilo da privredni subjekti imaju kapacitet da ispune takve zahteve, ima smisla **proveriti njihovo prethodno iskustvo i ljudske i tehničke resurse** koji su im na raspolaganju.
- Tehnički kapaciteti zaštite životne sredine mogu uključivati **tehničku kompetenciju za minimiziranje stvaranja otpada, izbegavanje izlivanja/curenja zagađivača, smanjenje potrošnje goriva ili minimiziranje poremećaja prirodnih staništa.**

Ekološko-tehnički kapacitet u praksi

- da li ponuđač (kandidat) ima prethodno iskustvo u izvršenju ugovora na održiv način?
- da li ponuđač (kandidat) zapošljava ili ima pristup osoblju sa potrebnim obrazovnim i stručnim kvalifikacijama i iskustvom da se bavi ekološkim elementima ugovora?
- da li ponuđač (kandidat) poseduje ili ima pristup potrebnoj tehničkoj opremi koji se odnose na zaštitu životne sredine
- da li ponuđač (kandidat) ima sredstva za obezbeđivanje kvaliteta ekoloških aspekata ugovora (npr. pristup relevantnim tehničkim telima i merama)?

Primer

- Ako naručilac dodeljuje ugovore za javnu nabavku usluga drumskog prevoza, možda želi da proverí da li su vozači obučeni za ekološku vožnju kako bi se smanjila potrošnja goriva i emisija.
- Osoblje koje radi na ugovoru o posluženju hrane moraće imati kvalifikacije koje se odnose na pravilno rukovanje hranom, kako bi se osigurala sigurnost i ograničio otpad hrane.

Sistemi upravljanja životnom sredinom

- Naručioci mogu da zahtevaju potvrde usaglašenosti privrednog subjekta sa sistemima ili standardima za upravljanje životnom sredinom za bilo koji ugovor, pod uslovom da je on **srazmeran i povezan** sa predmetom nabavke.
- Oni omogućavaju organizacijama da imaju jasnu sliku o svojim uticajima na životnu sredinu.
- Relevantna područja za poboljšanje mogu biti korišćenje prirodnih resursa, kao što su voda i energija;
- obuka zaposlenih; korišćenje ekološki prihvatljivih metoda proizvodnje i kupovina zelenijeg kancelarijskog materijala.
- Organizacija koja uspostavlja sistem upravljanja životnom sredinom može zahtevati sertifikaciju u okviru jednog od dva glavna sistema upravljanja životnom sredinom koji se koriste u EU:
 - 1) „Sistem upravljanja zaštitom životne sredine i provere“ (EMAS), ili
 - 2) evropski/međunarodni standard za sisteme upravljanja životnom sredinom (EN/ISO 14001).

Uzorci proizvoda, provere i ocenjivanje usaglašenosti

- Ako ugovor uključuje isporuku dobara, naručilac može da zatraži, u fazi izbora privrednog subjekta uzorak (ili opis ili fotografiju).
- Takođe se mogu zahtevati sertifikati o usaglašenosti ili kvalitetu.
- U proveru da proizvodi zadovoljavaju određene specifične ekološke zahteve za nabavku, na primer u smislu trajnosti ili potrošnje energije.
- Dodatna opcija dostupna naručiocima je da izvrše kontrolu proizvodnih ili tehničkih kapaciteta privrednog subjekta, kao i njihovih sredstava za proučavanje i istraživanje i mera za kontrolu kvaliteta.
- Kontrolu mogu izvršiti samo naručioci ili ovlašćeno telo u državi u kojoj je privredni subjekt osnovan.

Mere upravljanja lancem snabdevanja

- Svi uticaji na životnu sredinu nastaju ne samo u isporuci krajnjeg proizvoda ili usluge, već i pre toga u lancu snabdevanja.
- Npr, hrana, IT, papir, kancelarijski materijal
- Za ovakve vrste ugovora, ima smisla za naručioce da gledaju dalje od primarnog ili prvog izvođača, kako bi se osiguralo da će zahtevi zaštite životne sredine biti ispunjenje добара за која

Kriterijumi za izbor privrednog subjekta

- Inicijalno poskupljuje „nabavku“
- Dugoročno se često ostvaruju uštede
- Zaštita prava kao problem u praksi
- Troškovi životnog ciklusa i ekološki elementi
- Broj pondera koji je relevantan

Uslovi za izvršenje ugovora

- Problem neadekvatnog izvršenja ugovora
- Raskid i problem u praksi
- Okvirni sporazum sa više ponuđača, sa ili bez otvaranja konkurencije kao opcija za rešavanje problema

ZJN Srbija 91/2019-3, 92/2023-266

- Važeći Zakon JN Republike Srbije **svrstava načela zaštite životne sredine** i energetske efikasnosti među osnovna načela javnih nabavki
- ZJN **predviđa mogućnost** nabavke dobara, usluga i radova sa specifikacijama sa ekološkim karakteristikama i zahtevima u pogledu energetske efikasnosti i utvrđuje elemente kriterijuma za dodelu ugovora koji se odnose na zaštitu životne sredine, energetske efikasnost i ukupne troškove životnog ciklusa za nabavke
- ZJN predviđa i isključenje iz postupaka javnih nabavki privrednih subjekata koji su **osuđeni za krivična dela protiv životne sredine**

Zelene nabavke

ZJN Srbija

Poslednim izmenama zakona definisano detaljno uz
niz dilema koje su ostale

ECO FORUM
HERCEG NOVI

ZJN Srbija

Opšte odredbe

Član 5.

- Privredni subjekti dužni su da u izvršavanju ugovora o javnoj nabavci poštuju **obaveze u oblasti zaštite životne sredine**, socijalnog i radnog prava, kao i obaveze iz kolektivnih ugovora, **odnosno odredbe međunarodnog prava vezanog za zaštitu životne sredine**, socijalno i radno pravo.

Načelo ekonomičnosti, efikasnosti i zaštite životne sredine

Član 6.

- Naručilac je dužan da nabavlja dobra, usluge ili radove odgovarajućeg kvaliteta imajući u vidu svrhu, namenu i vrednost javne nabavke, odnosno ekonomično trošenje javnih sredstava **i koja minimalno utiču na životnu sredinu.**
- Naručilac je dužan da obezbedi da se postupak javne nabavke sprovodi i ugovor dodeli u rokovima i na način propisan ovim zakonom, sa što manje troškova vezanih za postupak i izvršenje javne nabavke.

ECO FORUM
HERCEG NOVI

ZJN Srbija

Korišćenje oznaka

Član 102.

- Ako naručilac namerava da nabavi dobra, usluge ili radove **sa specifičnim ekološkim, društvenim ili drugim karakteristikama**, može u tehničkim specifikacijama, kriterijumima za dodelu ugovora ili uslovima za izvršenje ugovora, da zahteva određene oznake kao dokaz da dobra, usluge ili radovi odgovaraju traženim karakteristikama pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi...

Dokazi o ispunjenosti kriterijuma za kvalitativni izbor privrednog subjekta

Član 124.

Tehnički i stručni kapacitet dokazuje se dostavljanjem jednog ili više dokaza:

- 8) podataka o **merama za upravljanje zaštitom životne sredine**, koje će privredni subjekt biti u mogućnosti da primenjuje prilikom izvršenja ugovora;

ECO FORUM
HERCEG NOVI

ZJN Srbija

Osnovi za isključenje

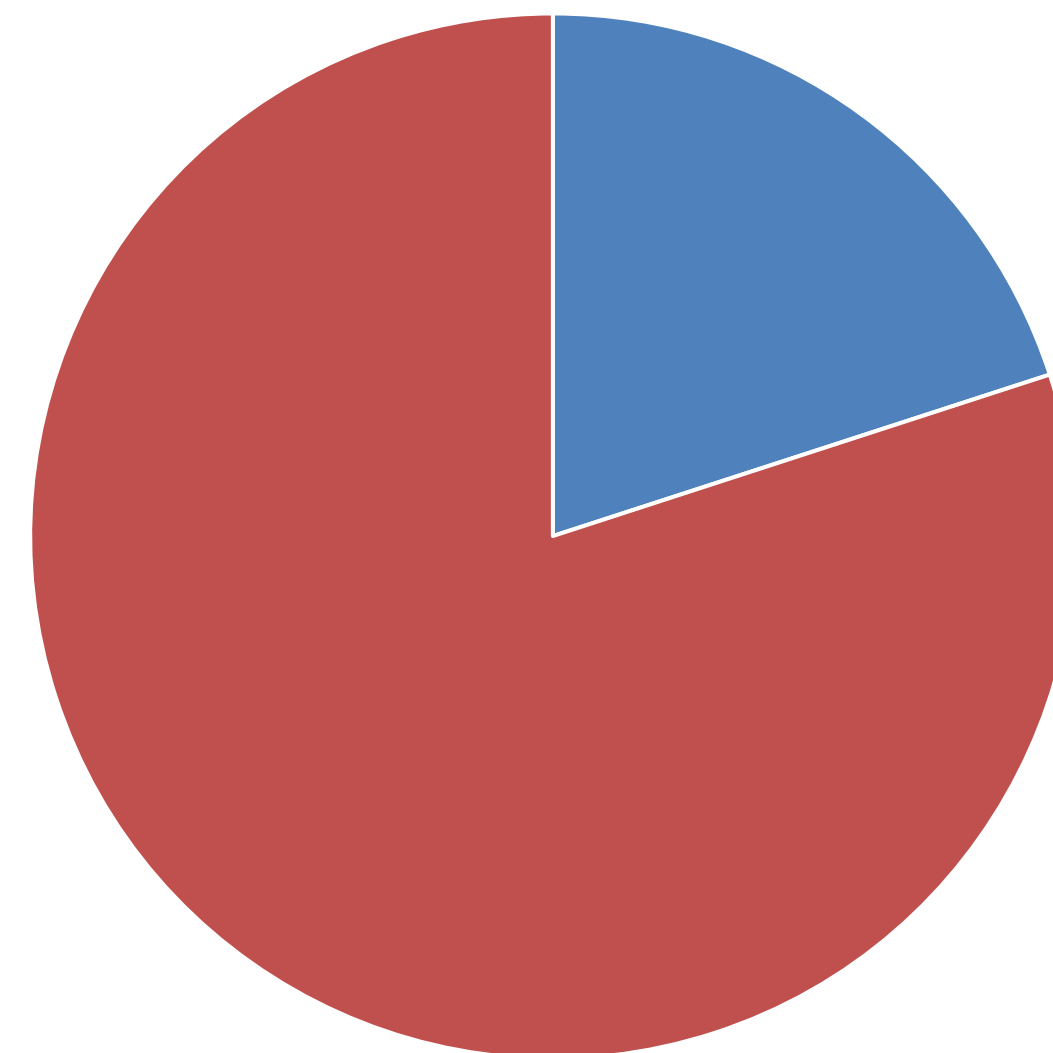
Član 111.

- Naručilac je dužan da isključi privrednog subjekta iz postupka javne nabavke ako:
- ...
- 3) utvrdi da je privredni subjekt u periodu od prethodne dve godine od dana isteka roka za podnošenje ponuda, odnosno prijava, **povredio obaveze u oblasti zaštite životne sredine**, socijalnog i radnog prava, uključujući kolektivne ugovore, a naročito obavezu isplate ugovorene zarade ili drugih obaveznih isplata, uključujući i obaveze u skladu s odredbama međunarodnih konvencija koje su navedene u Prilogu 8. zakona;

ZJN Srbija

Udeo predmeta nabavke sa ekološkim aspektima u postupcima javnih nabavki dobara iz stava 1. ovog člana iznosi najmanje 10% u odnosu na ukupan obim predmeta javne nabavke.

■ Sproveo sam nabavku sa "zelenim kriterijumima"
■ Nisam sproveo nabavku sa "zelenim kriterijumima"

ECO FORUM
HERCEG NOVI

ECO FORUM
HERCEG NOVI

ZJN Srbija

Kriterijumi za dodelu ugovora
Član 132.

- U postupku javne nabavke naručilac dodeljuje ugovor ekonomski najpovoljnijoj ponudi koju određuje na osnovu jednog od sledećih kriterijuma:
 - 1) cene ili
 - 2) troškova primenom pristupa troškovne efikasnosti, kao što je **trošak životnog ciklusa** ili
 - 3) odnosa cene i kvaliteta, odnosno troška i kvaliteta koji se ocenjuje na osnovu kriterijuma, uključujući kvalitativne,, povezane sa predmetom ugovora o javnoj nabavci **ekološke i/ili socijalne aspekte...**
- Naručilac može da odredi element cene ili troška u vidu unapred propisane cene ili troška, tako da se ekonomski najpovoljnija ponuda utvrđuje na osnovu kriterijuma za kvalitet.

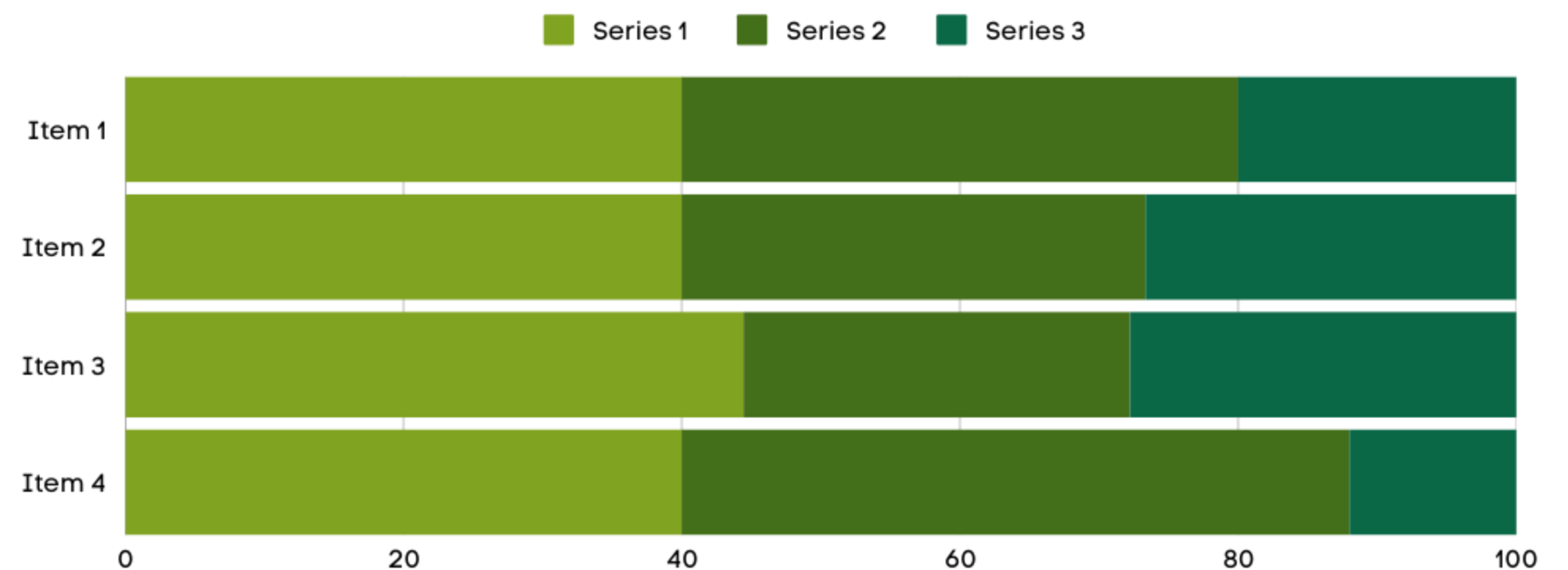
- KJN blokira ako putem PORTALA unosimo neadekvatan kriterijum

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Iznenadjujuća statistika

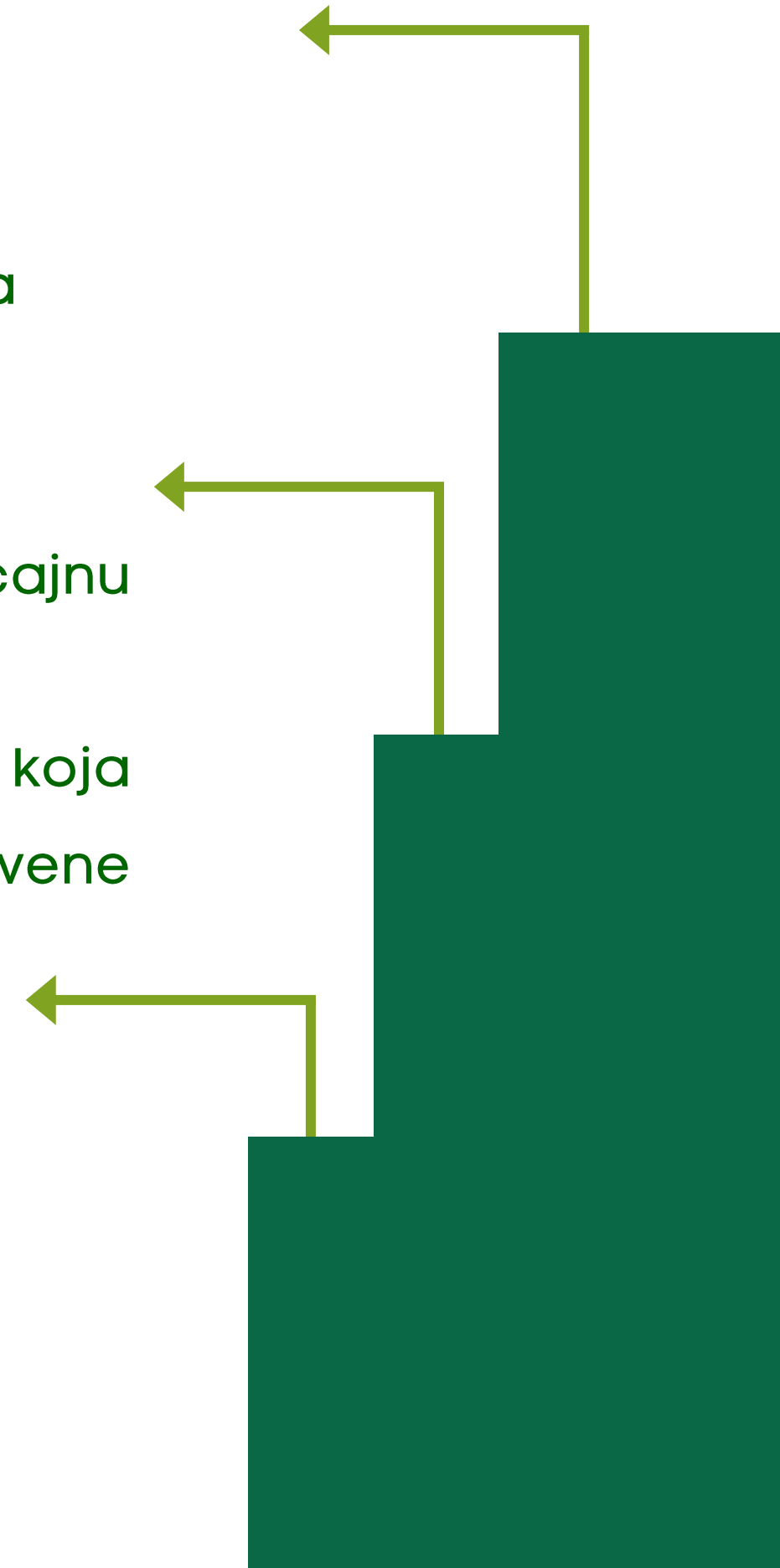
Studija Evropske komisije „Troškovi i koristi zelenih javnih nabavki u Evropi“ je utvrdila da su troškovi nabavke za javne organe zelenog (uključujući 100% reciklirani i eko-sertifikovani papir za kopiranje) i nezelenog kopirnog papira veoma slični. U Nemačkoj su „zelene“ verzije kopirnog papira bile znatno jeftinije (23%). U Švedskoj je ista studija pokazala da su ekološki prihvatljivi proizvodi za održavanje podova, sanitarni proizvodi i proizvodi za čišćenje prozora bili jeftiniji od konvencionalnih (74%, 82% i 9%). Pored toga, tamo gde se pristup troškova životnog ciklusa uzima za konkurentne proizvode ili usluge, zelenije alternative mogu biti jeftinije čak i kada je početna otkupna cena veća.

Zelene nabavke

- drumski transport
- usluge čišćenja zatvorenog prostora
- boje, lakove i oznake na putevima
- tekstilne proizvode i usluge
- kompjutere i monitore
- kopirni i grafički papirn
- nameštaj
- električnu energiju
- usluge hrane i ugostiteljske usluge
- proizvode i usluge u vrtu
- opremu za snimanje
- projektovanje, izgradnje i upravljanje poslovnom zgradom

- projektovanje i održavanje puteva
- sanitarnu armature
- toalete i pisoare
- osvetljenje na putevima i saobraćajnu signalizaciju
- električnu i elektronsku opremu koja se koristi u sektorima zdravstvene zaštite

SLUŽBENIK ZA JAVNE NABAVKE

BELGRANO

"PELLO DE USU A QUIENES... CON SU SANGRE REGARON LAS RAICES
ID IUSI GRANIA SOBRE MALVINAS... VOLVEREMOS !!!"

ECO FORUM
HERCEG NOVI

Zaključak

Veštačka inteligencija...

2040. godine život bez rada uz „basic income“

Kako to utiče na svet, na nabavke, na ekologiju?

JPP i koncesije...

Prilika koja mora biti iskorišćena

ECO FORUM
HERCEG NOVI

CENTAR ZA
MENADŽMENT
NABAVKI

HVALA!

Hvala na pažnji i diskusiji

www.cmn.rs

ECO FORUM
HERCEG NOVI

